

KÚRIA

Bfv.I.1799/2016/30. szám

A Kúria Budapesten, a 2017. év február hó 7. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés előkészületének büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 18.B.1414/2010/166. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.379/2013/16. számú ítéletét megváltoztatja,

a terhelt cselekményeit

- 2 rendbeli, a Btk. 160. § (3) bekezdése szerinti emberölés előkészülete büntettének,
- a Btk. 164. § (1) bekezdésére figyelemmel a (6) bekezdés d) pont II. fordulata szerinti testi sértés büntettének, valamint
- a Btk. 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének minősíti,

ezért a vele szemben kiszabott halmazati büntetést 2 (két) év 6 (hat) hónap szabadságvesztésre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra súlyosítja azzal, hogy a szabadságvesztést a terheltnek börtönben kell letöltenie, és abból a büntetés kétharmad részének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható.

A terhelttel szemben a kiszabott szabadságvesztésbe az általa a 2010. február 11. és 2010. augusztus 13. napja között, valamint a 2010. augusztus 17. és 2011. november 14. napja között előzetes fogvatartásban töltött, illetve a 2010. augusztus 14. napja és 2010. augusztus 16. napja között házi őrizetben töltött időt beszámítja akként, hogy egy napi előzetes fogvatartás egy napi szabadságvesztésnek felel meg, és a házi őrizetben töltött időt is egy napi szabadságvesztésként kell beszámítani; beszámítja továbbá a Kúria Bfv.I.588/2015/5. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztés foganatba vételétől, a 2015. június 30. napjától a feltételes szabadságra bocsátásig, a 2015. július 15. napjáig terjedő időt.

Az eljárás során bűnjelként lefoglalt 9 milliméteres kaliberű maroklőfegyvert, a hozzá tartozó tárat, a lefoglalt lőszereket és fegyvertokot elkobozza.

Kötelezi a terheltet az alapeljárásban felmerült 866.951 (nyolcszázhatvanhatezer-kilencszázötvenegy) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Egyebekben a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartja azzal, hogy mellőzi a másodfokú ítéletből az előzetes letartóztatás, illetve a házi őrizet kapcsán a kártalanítási igényre vonatkozó kioktatást.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2013. május 21. napján kihirdetett 18.B.1414/2010/166. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 166. § (3) bekezdése szerinti emberölés előkészületének büntetében, az 1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés II. fordulója szerint minősülő testi sértés büntetében, valamint az 1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségében. Ezért halmazati büntetésül két év hat hónap börtönbüntetésre és három év közügyektől eltiltásra ítélte; rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről. A terheltet emellett 20 rendbeli emberölés előkészülete büntetnének vádja alól felmentette.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2014. október 16. napján kihirdetett 3.Bf.379/2013/16. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a vád tárgyává tett élet elleni, valamint köznyugalom elleni cselekményeket egységesen az 1978. évi IV. törvény 270/A. § (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti közveszéllyel fenyegetés vétségének minősítette, a felmentő rendelkezést mellőzte, továbbá a halmazati büntetést ötven napi közérdekű munkára enyhítette azzal, hogy azt a terheltnek szellemi munkakörben kell letöltenie; megváltoztatta a bűnjelekkel és a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezést. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban, illetve házi őrizetben töltött idő közérdekű munkába történő beszámításáról, és a beszámítással a büntetését letöltöttnek tekintette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Emellett kioktatta a terheltet arra, hogy kártalanítási igénnyel léphet fel a közérdekű munkát meghaladó tartamú előzetes fogvatartás, illetve házi őrizet kapcsán.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a Be. 418. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, azt a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapítva.

Álláspontja szerint a másodfokon eljáró ítéltábla a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével minősítette a terheltnek az első fokon eljáró törvényszék által emberölés előkészületeként értékelt cselekményeit közveszéllyel fenyegetés vétségének, és emiatt törvénysértő büntetést szabott ki.

Arra hivatkozott, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban folyamatosan az emberöléssel, és kiemelten a tömegesen elkövetett emberölésekkel foglalkozott, előre eldöntve, hogy emberölést fog elkövetni, azt is, hogy kiknek a sérelmére és mivel, ennek érdekében olyan löfegyvert szerzett, ami alkalmas az emberi élet kioltására, ezzel biztosítva a bűncselekmény elkövetését könnyítő feltételt, és ezek együttesen kimerítették az emberölés

előkészületének büntetettét.

Megítélése szerint tévesen minősítette az ítélőtábla a tényállás 2. pontjában írt cselekményt is közveszéllyel fenyegetésnek, ugyanis a terhelt azzal, hogy a gáz- és riasztópisztollyal kilőtt a társasház folyosójára, nem csupán riadalmat keltett, hanem az így felszabadult gáz több lakónál nyálkahártya-irritációt is kiváltott, ezért az alkalmas a személy elleni erőszak megállapítására, amire figyelemmel a cselekmény helyes minősítése garázdaság vétsége.

Így álláspontja szerint a törvénysértő minősítés törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte, ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat változtassa meg,

- mivel az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések közül a halmazati büntetésre és a középértékre vonatkozó szabályok nem változtak, ugyanakkor a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések miatt az elkövetéskor hatályos szabályokhoz képest a Btk. a terheltre kedvezőbb elbírálást eredményez, ezt alkalmazva cselekményeit minősítse 2 rendbeli, a Btk. 160. § (3) bekezdése szerinti emberölés büntette előkészületének, a 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés d) pontjának II. fordulata szerinti súlyos egészségromlást okozó testi sértés büntettének és a 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétségének;

- a terhelttel szemben szabjon ki szabadságvesztést és mellékbüntetésül közügyektől eltiltást azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell letöltenie, és a szabadságvesztés kétharmad részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható (BF.629/2015/1-I.).

A felülvizsgálati indítványra tett észrevételeiben a terhelt védője arra hivatkozott, hogy a Legfőbb Ügyészség a terhelt irodalmi munkásságából vont le következtetést a terhelt ölési szándékára, holott az csupán irodalmi műben kifejtett fikció, amit a terhelt számára az Alaptörvény és a Polgári és Politikai Jogokról szóló Nemzetközi Egyezségokmány is biztosít. Ezt igazolják álláspontja szerint a terhelt által a - Legfőbb Ügyészség által is megjelölt - „...” című regény expozéjában kifejtettek is; eszerint a regényben írt történet csak fikció és ő azt elítéli.

Ezért a megtámadott határozatok hatályban tartására tett indítványt.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány alapján eljárva a 2015. év június hó 23. napján meghozott Bfv.I.588/2015/5. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 18.B.1414/2010/166. számú, valamint a Fővárosi Ítélőtábla 3.Bf.379/2013/16. számú ítéletét megváltoztatva

- a terhelt cselekményeit 2 rendbeli, a Btk. 160. § (3) bekezdése szerinti emberölés előkészülete büntettének, a Btk. 164. § (1) bekezdésére figyelemmel a (6) bekezdés d) pont II. fordulata szerinti testi sértés büntettének, valamint a Btk. 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének minősítette,

- a vele szemben kiszabott halmazati büntetést két év hat hónap szabadságvesztésre és három év közügyektől eltiltásra súlyosította azzal, hogy a szabadságvesztést a terheltnek börtönben kell letöltenie, és abból a büntetés kétharmad részének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható.

Emellett rendelkezett az előzetes fogvatartás és a házi őrizet szabadságvesztésbe történő beszámításáról, megváltoztatta a bűnjelekről és a bűnügyi költségről szóló rendelkezést, továbbá mellőzte a másodfokú ítéletből az előzetes letartóztatás, illetve a házi őrizet kapcsán a kártalanítási igényre vonatkozó kioktatást. Utóbb a kényszerintézkedések szabadságvesztésbe történő beszámításával kapcsolatos rendelkezést a Bfv.I.588/2015/15. számú végzésével kijavította.

Az ítéletet a terhelt - részben eredményes - alkotmányjogi panasza alapján az egyéb érdekelt 1a

2016. november 28. napján meghozott 21/2016. (XI. 30.) AB határozatával megsemmisítette, mivel a Kúria azt meghozó tanácsának egyik bírása részt vett a nyomozási bíró által a terhelt előzetes letartóztatása kapcsán hozott határozat elleni fellebbezés elbírálásában, így a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontjára figyelemmel a Kúria bírajaként már nem járhatott volna el.

.-.-.-.-

Az egyéb érdekelt lhatározatának közzétételét követően a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványának ismételt elbírálása érdekében a Kúria nyilvános ülést tűzött ki, melyről értesítette a Legfőbb Ügyészséget és a más ügyben házi őrizet hatálya alatt álló terheltet, valamint megidézte a terhelt védelmét korábban ellátó ügyvédet mint vezető védőt.

Miután a terhelt védelmét korábban ellátó ügyvéd a Kúriához 2017. január 19. napján érkezett beadványában közölte, hogy a terhelttől kapott megbízása megszűnt, a Kúria a nyilvános ülésre megidézte védőként a terhelt védelmét 2015. június 18. napjától meghatalmazás alapján szintén ellátó l.ügyvédet. A védő az idézést 2017. január 26. napján átvette.

A terhelt értesítését a posta azon az „elköltözött” jelzést bekarikázva - visszaküldte, ezért a házi őrizetben lévő terhelt részére a Kúria az értesítés kézbesítését a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak a terhelt házi őrizetét ellenőrző ... Kerületi Rendőrkapitánysága útján kísérelte meg kézbesíteni.

A kerületi rendőrkapitányság járőrei a terhelt lakásán 2017. január 24. napján megkísérelték az értesítés kézbesítését, annak átvételét azonban a terhelt megtagadta.

A terhelt védője a Kúriához a 2017. február 1. napján érkezett beadványában kifejtette, hogy álláspontja szerint az egyéb érdekelt láltal megsemmisített kúriai ítélet „pótlására” a megismételt felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség, mivel a büntetőügy felülvizsgálatát az egyéb érdekelt l nem rendelte el, és a Be. nem tartalmaz olyan rendelkezést, ami ezt előírná, emellett a rendkívüli jogorvoslati eljárás ismételt lefolytatása sértené az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, az abból levezetett jogbiztonság, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás és (6) bekezdése szerinti kétszeres értékelés tilalmát. Mindezek alátámasztására csatolta egy ügyvéd, egyetemi docens általa jogi állásfoglalásnak nevezett véleményét.

Sérelmezte, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatos észrevételeinek megfogalmazására nem állt rendelkezésére a törvényben biztosított tizenöt nap.

Aggályosnak tartotta, hogy a megismételt felülvizsgálati eljárásban ugyanaz a tanácselnök jár el, akinek a tanácsában korábban az egyéb érdekelt láltal megsemmisített felülvizsgálati határozat meghozatalában részt vett „elfogult” bíró vett részt.

A nyilvános ülés határnapja előtti napon a terhelt egyfelől bejelentette, hogy védelmére meghatalmazást adott 2.ügyvédnek is, és erre tekintettel a nyilvános ülés elhalasztását kérte, másfelől elfogultságon alapuló, valamint a Be. 21. § (3) bekezdésére alapított kizárási indítványt jelentett be az eljáró tanács elnökével szemben. A kizárási indítvány mellett a kézbesítési vélelem megdöntése iránt kérelmet is előterjesztett, hivatkozva egyrésről arra, hogy a postai szolgáltató a jogszabályokkal ellentétesen nem végezte el a hivatalos irat kézbesítését, másfelől arra, hogy a második kézbesítést nem a bíróság dolgozója végezte el.

2.ügyvéd az ugyanaznap érkezett beadványában annak előrebocsátása után, hogy megbízása a

korábbi védő, **1.ügyvéd** megbízását nem érinti, védelmi felkészülése érdekében ugyancsak a nyilvános ülés elhalasztását kérte.

A terheltnek az eljáró tanács elnökével szemben bejelentett kizárási indítványát a Kúria a 2017. február 6. napján kelt Bkk.III.237/2017/3. számú végzésével megtagadta.

.-.-

A nyilvános ülésen a terhelt nem jelent meg.

A terhelt értesítését a Kúria - miután az átvételt megtagadta - a Be. 70. § (4) bekezdésére figyelemmel szabályszerűnek tekintette.

A terhelt a nyilvános ülés napján érkezett beadványában a tanács elnökével szemben ismételten kizárási indítványt terjesztett elő, részben a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjára, részben a 21. § (3) bekezdés c) pontjára hivatkozva.

Miután azonban a terhelt ugyanazon kizárási okokra - a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjára és a 21. § (3) bekezdésre - hivatkozva terjesztette elő az újabb indítványát, mint azt, amelyet a Kúria elutasított, az újabb, ismételt indítvány a Be. 24. § (4) bekezdésére tekintettel nem képezte akadályát annak, hogy a tanács magát elfogultnak nem érző elnöke továbbra is eljárjon, illetve részt vegyen az ügydöntő határozat meghozatalában.

Emellett megjegyzi a Kúria, hogy nem hatályon kívül helyezés folytán került sor az eljárás megismétlésére, így a Be. terhelt által felhívott 21. § (3) bekezdés c) pontja nem irányadó, ráadásul e rendelkezése szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásból is csak akkor van kizárva a hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett bíró, ha a hatályon kívül helyezésre nem eljárási szabálysértés, hanem a határozat megalapozatlansága miatt került sor.

.-.-

A nyilvános ülésen a védő felszólalásában aggályosnak tartotta, hogy az eljáró tanács egyik tagja, dr. Székely Ákos mint ítélőtáblai bíró részt vett a vádemelés után első fokon eljáró törvényszék által a terhelttel szembeni kényszerintézkedés kapcsán hozott határozat elleni fellebbezés elbírálásában.

A felszólalást követően a tanács elnökének az ügyészi észrevétel alapján feltett kérdésére akként nyilatkozott, hogy dr. Székely Ákos ellen kizárási indítványt terjeszt elő.

A tanács elnökének ismételt felhívására sem jelölte meg azonban azt, hogy a Be. mely rendelkezésére alapozza nevezett bíró kizárására irányuló indítványát, megítélése szerint a bíró mely ok alapján nem járhat el, ún. objektív kizárási ok megjelölése nélkül ismételten csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére és a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatra hivatkozott.

Miután a védő a Be. 21. § (1) bekezdés a)-d) pontjában, illetve a (3) bekezdés a)-e) pontjában meghatározott, ún. objektív okok közül ismételt felhívás ellenére sem jelölt meg egyet sem, a Kúria az indítványát - a korábban általa írásban is kifejtettekre tekintettel - akként értelmezte, hogy azt a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kizárási okra, azaz arra alapítja, hogy az általa megnevezett bírótól az ügy elfogultlan megítélése egyéb okból nem várható el.

Azonban a Be. 24. § (3) bekezdése szerint az ezen kizárási okra alapított indítvány nem korlátozza a

bírót a további eljárásban, és abban sem, hogy részt vegyen az ügydöntő határozat meghozatalában.

Miután a nevezett bíró nem érezte magát elfogultnak, e rendelkezés alapján az eljárást a Kúria tanácsa változatlan összetételben folytatta le.

.-.-.

Az egyéb érdekelt 1-ről szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. § (2) bekezdése szerint akkor, ha az egyéb érdekelt 1-a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, és a döntést megsemmisíti, a bírói döntést megsemmisítő egyéb érdekelt 1-i határozat eljárási jogkövetkezményére a bírósági eljárások szabályait tartalmazó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.

A védő érvelésével szemben nincs tehát lehetőség arra, hogy az **egyéb érdekelt 1** a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapításakor elrendelje a jogerősen lezárt büntetőeljárás felülvizsgálatát. Az Abtv. szerint erre kizárólag akkor van joga az **egyéb érdekelt 1**nek, ha jogszabályt nyilvánított alaptörvény-ellenessé, és az eljárásban alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés semmisségéből a büntetés, illetve az intézkedés csökkentése vagy mellőzése, valamint a büntetőjogi felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne. Erről azonban jelen esetben nincs szó, az **egyéb érdekelt 1** nem jogszabályi rendelkezést semmisített meg.

A Be. 419. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a Be. XV. - a harmadfokú eljárásra vonatkozó - Fejezetének rendelkezéseit kell alkalmazni, amennyiben a felülvizsgálati eljárási szabályok nem tartalmaznak eltérő rendelkezést. A Be. 406. § (2) bekezdése szerint pedig akkor, ha az **egyéb érdekelt 1** a harmadfokú bíróság határozatát megsemmisíti, a megismételt eljárásban a Be. harmadfokú eljárásra vonatkozó XV. Fejezetének rendelkezéseit kell alkalmazni.

Mivel a felülvizsgálati eljárásban a Be. 419. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú eljárás szabályait kell alkalmazni a fejezetben foglalt eltérésekkel, e szabályokra tekintettel folytatta le a Kúria a megismételt felülvizsgálati eljárást.

Így mindaz, amit a védő az újabb - a nyilvános ülést megelőzően benyújtott, illetve az azon csatolt - beadványaiban annak kapcsán fejtett ki, hogy miért nincs helye a megismételt felülvizsgálati eljárásnak, nyilvánvalóan nem foghatott helyt, ahogy nem értelmezhető a „ne bis in idem” elvre hivatkozása sem.

Az **egyéb érdekelt 1** ugyanis nem a felülvizsgálati indítványt, hanem a Kúria határozatát semmisítette meg azért, mert annak meghozatalában kizárt bíró vett részt, azaz eljárási okból; a megsemmisítésre tekintettel az indítvány nincs elbírálva, így a felülvizsgálati - megismételt - eljárást le kell folytatni.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlatával kapcsolatban pedig a Kúria arra mutat rá, hogy a hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 4. cikkével kapcsolatos felvetések elsődlegesen nem a jogalkalmazó szervek, hanem a jogalkotás szintjére tartoznak.

Emellett nem két eljárás ugyanolyan ténybeli alapú lefolytatásáról van szó, hanem arról, hogy mennyiben felel meg a jogerős határozat meghozatala utáni rendkívüli jogorvoslati eljárás feltételrendszere az egyezmény 6. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás követelményének.

Ennek eldöntése azonban nem a Kúria feladata.

Nem a bíróság feladata eldönteni ugyanis azt, hogy egy magyar jogszabály szerinti jogintézmény - nevezetesen a rendkívüli jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálat - mennyiben felel meg a kétszeres eljárás tilalmának.

A védő által „felkért” véleményezők pedig nem résztvevői az eljárásnak, és az, hogy mi az egyetemi oktatók - védő által hivatkozott - álláspontja az eljárás ismételt lefolytatásáról, teljes egészében érdektelen, ahogy annak sincs jelentősége, hogy mi a védő esetleges ismerőseinek, az általa idézett számos irodalmárnak vagy bárki másnak a véleménye.

A felülvizsgálat során a Be. irányadó rendelkezései szerint kell eljárni, és ebben, mint ahogy bármely bírósági eljárásban a jogi szakértő a bíró, aki maga értelmezi a jogszabályokat. Ennek során - miután az Alaptörvény szerint a jogegység biztosítása a Kúria feladata és ennek jogegységi döntésekkel, elvi határozatokkal és kollégiumi véleményekkel tesz eleget - a bíró kizárólag a jogegységi döntésekre, az elvi határozatokra és a kollégiumi véleményekre lehet figyelemmel.

Alaptalanul sérelmezte azt is, hogy ő mint „jogi képviselő” - feltehetően mint védő, és nem mint jogi képviselő, miután a terheltnek a Be. ilyen nem biztosít - a felülvizsgálati indítványt 2017. január 26. napján kapta kézhez, így az észrevételezésre a tizenöt napos határidő nem volt számára biztosított.

Csak hogy az első- és másodfokú eljárásban a terhelt védője ugyan a terhelt védelmét korábban ellátó ügyvéd volt, a korábban lefolytatott felülvizsgálati eljárásban, ezért a Kúria őt idézte a nyilvános ülésre és a felülvizsgálati indítványt is neki kézbesítette 2015. május 18. napján.

A 2015-ben tartott nyilvános ülést megelőzően **1.ügyvéd** csatolt egy védői meghatalmazást. Az újabb védőnek az indítványt a Be. 44. § (3) bekezdésére figyelemmel nem kellett kézbesíteni. Azonban érdemben **1.ügyvéd** nyilatkozott írásban a felülvizsgálati indítványra, bejelentve, hogy a nyilvános ülésen nem ő, hanem a másik védő vesz részt.

Azaz a terhelt védőjének a felülvizsgálati indítvány 2015. május 18. napján történt kézbesítése óta annak tanulmányozására közel két éve volt.

Kétségtelen, hogy az újraindult eljárásban a Be. 44. § (3) bekezdésének második mondata alapján vezető védőnek a Kúria a terhelt védelmét korábban ellátó ügyvédet tekintette, ezért a nyilvános ülésre őt idézte, mivel ő annak ellenére, hogy a ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 24. § (4) bekezdése szerint az ügyvéd a megbízás megszűnését vagy korlátozását haladéktalanul köteles annak a hatóságnak írásban bejelenteni, amelynél a rábízott ügy folyamatban van, megbízásának megszűnését csak 2017. január 19-én jelentette be a Kúriának.

Ekkor azonban a Kúria az idézést kézbesítette a védelmet a továbbiakban ellátó ügyvédnek, amit ő tizenegy nappal a nyilvános ülés előtt át is vett.

Az pedig, hogy a Kúria az idézéshez - bár ez nem lett volna kötelessége - csatolta a védő által már ismert felülvizsgálati indítványt, semmilyen joghatással nem bír.

A terhelt arra tekintettel kérte a nyilvános ülés elhalasztását, hogy ő egy újabb védőt hatalmazott meg, aki alkotmányossági szempontok alapján fogja véleményét kifejteni. A 2017. február 6-án

benyújtott kérelmében az utóbb meghatalmazott **2.ügyvéd** ugyancsak a nyilvános ülés elhalasztását kérte, arra hivatkozva, hogy védencével sem tudott még konzultálni, és védőtársa sem tudott a késedelmes idézés miatt felkészülni.

Ez utóbbi - a fent kifejtetteknek megfelelően - nyilvánvalóan alaptalan, 2015 óta elegendő idő állt a Be. 44. § (3) bekezdésére figyelemmel az immár vezető védőnek tekintendő ügyvéd rendelkezésére, indítványát egyébként 2015-ben meg is tette, az pedig, hogy a terhelt újabb védőnek is meghatalmazást adott, nem hátráltathatja az eljárást.

A védőnek a felülvizsgálati eljárásban egyébként sem az egyéb érdekelt 1-i határozatra, hanem a vádra, a megtámadott határozatokra és a felülvizsgálati indítványra kell észrevételeket tennie a védelem érdekében.

Ami pedig a terhelt kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló, illetve a rendőrség általi kézbesítés szabálytalanságát sérelmező indítványát illeti, a Kúria a következőkre utal:

Miután a terhelt értesítése „elköltözött” jelzéssel érkezett vissza, és a Kúriának hivatalból tudomása volt arról, hogy a terhelt más ügyben házi őrizet hatálya alatt áll, megkereste az ezt ellenőrző Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékes kerületi rendőrkapitányságát, hogy valóban elköltözött-e a terhelt, miután a terhelt eljárás alatti lakcím-változása bejelentési kötelezettség alá esik [Be. 43. § (5) bekezdés]. Majd - miután a terhelt lakcíme nem változott - a Kúria megkeresésére a házi őrizet ellenőrző rendőrkapitányság járőrei megkísérelték az értesítés kézbesítését, az átvételt azonban a terhelt megtagadta. Ennélfogva a kézbesítés szabályszerű volt [Be. 70. § (4) bekezdés], a terhelt távolmaradása a nyilvános ülés megtartását nem akadályozta.

Emellett a terhelt beadványaiból egyértelműen kitűnik, hogy a nyilvános ülés időpontjával tisztában volt.

Így a nyilvános ülés elhalasztását a Kúria nem tartotta indokoltnak sem az újabb védő felkészülése érdekében, sem azért, mert a terhelt szerint értesítése nem volt szabályos, és miután a vezető védő és a Legfőbb Ügyész képviselője jelen voltak, azt megtartotta.

.-.-.-.

A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a felülvizsgálati indítványt változatlan tartalommal tartotta fenn.

A védőnek az utóbb benyújtott, az ismételt eljárás lefolytatásának törvénysértő voltára utaló beadványai kapcsán pedig kifejtette, hogy a Be. irányadó rendelkezései szerint - miután az **egyéb érdekelt 1** nem a felülvizsgálati indítványt, hanem az azt elbíráló kúriai határozatot semmisítette meg, arra a jogértelmezésre alapítva, hogy a nyomozás során eljáró valamennyi bíróra irányadó a Be. 21. § (3) bekezdés a) pontja szerinti kizáró ok - a felülvizsgálati indítványt a Kúriának el kell bírálnia.

1.ügyvéd védői felszólalásában az írásban kifejtett eljárási kifogásait felolvasta, azokat fenntartotta, és felolvasta az általa felkért egyetemi oktató írásban e körben kifejtett jogi álláspontját.

Sérelmezte, hogy a Kúria az **egyéb érdekelt 1** határozatának hiteles kiadmánya nélkül folytatja eljárását, valamint azt, hogy a felülvizsgálati indítványt nem a legfőbb ügyész, hanem a Legfőbb

Ügyészség nyújtotta be.

Csatolta írásban is rögzített további észrevételeit, amelyet fel is olvasott, és abból kihangsúlyozta az ügyben másodfokon eljáró ítélőtáblai tanács elnökének a szerinte a határozat kihirdetésekor kifejtett álláspontját, amelyben az ügyet egy 1952-ben folyt koncepció eljáráshoz hasonlította.

Az ügy érdemére vonatkozóan az általa a 2014-ben tett észrevételeivel egyezően továbbra is arra hivatkozott, hogy a Legfőbb Ügyészség a terhelt irodalmi munkásságából vont le következtetést a terhelt ölési szándékára, holott az csupán irodalmi műben kifejtett fikció, amit a terhelt számára az Alaptörvény és a Polgári Politikai Jogokról szóló Nemzetközi Egyezségokmány is biztosít. Ezt igazolják álláspontja szerint a terhelt által - a Legfőbb Ügyészség által is hivatkozott - „...” című versben kifejtettek is, amely szerint a vers hőse egy nem nevesített fiktív, irodalmi szereplő. Hivatkozott továbbá a 30/1992. (V. 26.) AB és a 24/1996. (VI. 25.) AB határozat indoklására.

Vitatta továbbá, hogy védence emberölési szándékkal, azt előkészítendő lépett be az osztrák lövészkлубba, megítélése szerint a fegyverszerzés és az ölési szándék közötti összefüggés csupán fikció, és a „...” című verset elemezve arra az álláspontra helyezkedett, hogy az abban foglaltak is a terhelt művészi alkotószabadságának részei, és nincs benne arra utalás, hogy a hős konkrétan mit kíván véghezvinni.

Újabb beadványában érdemi észrevételeket nem tett, csupán arra hivatkozott, hogy védencével szemben „koncepció” eljárás folyt.

Indítványa pedig továbbra is a megtámadott másodfokú határozat hatályban tartására irányult.

.-.-.-.

A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatot csak az indítvánnyal megtámadott részében és az indítványban megjelölt felülvizsgálati okra figyelemmel vizsgálja felül, az (5) bekezdésben írt kivétellel. Az (5) bekezdés szerint pedig a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha azt nem az ebben megjelölt okból nyújtották be.

A Kúria ennek megfelelően járt el, és a hivatalból elvégzett vizsgálat során a 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt sem az első-, sem a másodfokú bíróság eljárásában.

Eljárási szabálysértésként ugyan azt is sérelmezte a védő, hogy a felülvizsgálati indítványt a Legfőbb Ügyészség és nem a legfőbb ügyész nyújtotta be.

Csak hogy a 417. § (1) bekezdés II. a) pontja szerint a terhelt terhére az ügyész jogosult indítványt előterjeszteni, márpedig nyilvánvalóan ügyész a legfőbb ügyészségi ügyész is. A védő által felhívott rendelkezés pedig arról szól, hogy amennyiben az indítvány előterjesztője a legfőbb ügyész, ő az indítványát közvetlenül a Kúriánál - és nem az első fokon eljáró bíróságnál - terjeszti elő.

Ami pedig azt a védői kifogást illeti, hogy sem a bíróság, sem a védő számára nem áll rendelkezésére az **egyéb érdekelt 1** határozatának „hiteles” kiadmánya: a határozatból sem a Kúriának, sem a védőnek nincs szüksége „hiteles” kiadmányra, miután a határozat megjelent 2016. november 30. napján a Magyar Közlönyben, és ennél „hitelesebb” kiadmány nincs (v.ö.: a

jogalkotásról szóló 2010. CXXX. törvény 25. § (1) bekezdés).

A Be. 416. § (1) bekezdés - indítványozó által felhívott - b) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, ha a bíróság a cselekmény törvénysértő minősítése, az anyagi jog valamely szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmazott.

Az erre az okra alapított felülvizsgálati indítvány megalapozott.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és ez a tényállás az indítványban nem is támadható.

Az első fokú ítéletben rögzített és a másodfokon eljáró ítélőtábla által kiegészített, illetve helyesbített tényállás lényege a következő:

A tényállás - felülvizsgálattal nem érintett - 1. pontja szerint a terhelt 2006. szeptember 3. napján olyan módon bántalmazta az akkor 79 éves nagyanyját, hogy a sértett nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket - állkapocs-csontja jobb oldalán elmozdulás nélküli, a baloldali állkapocs-szögletében elmozdulásos törést - szenvedett el, ami miatt megműtötték, majd szövődmények fellépése miatt hónapokon keresztül kezelték; mindez súlyos egészségromlást eredményezett.

A tényállás - felülvizsgálattal érintett - 2. pontja szerint a terhelt az általa 2009. február elején vásárolt gáz- és riasztópisztollyal 2009. december 16-án a többlakásos társasház ... emeletén lévő lakásából kilőtt a folyosóra egy töltényt, amelynek hatóanyaga, a kapszaicin több lakónál nyálkahártya-irritációt okozott, emellett a hang- és szaghatás a lakókban azt az érzést keltette, hogy gázrobbanás történt, ezért kihívták a gázműveket.

A tényállás 3. pontjának lényege pedig a következő:

A terhelt figyelmét 2007-2008-ban felkeltették az Egyesült Államokban, Finnországban és Németországban végrehajtott ún. iskolai mészárlások.

Mindezt publikálta is a „...” című versében 2008. június 3. napján az általa szerkesztett blog oldalán.

2008. szeptember 10. napján belépett egy lövészegyesületbe, megtudva, hogy sportlövőként a szükséges vizsgák letétele után fegyvertartási engedélyhez juthat. Egy éven keresztül rendszeresen járt a lögyakorlatokra. 2009. április 10. napján belépett egy osztrák lövészklubba is, amikor azonban tudomást szerzett arról, hogy csak akkor kaphatna löfegyvert, ha ausztriai lakcíme lenne, felmerült benne az is, hogy gázpisztolyával megtámadja egy bank biztonsági őrét és így annak fegyverét szerzi meg, ezzel a tervvel azonban felhagyott.

Végül a löfegyver vásárlására Budapesten 2009. szeptember 16. napján kapott engedélyt, és szeptember 19-én vásárolt is egy 9 milliméteres kaliberű sport maroklófegyvert, lőszerrel együtt, amit a rendőrség engedélye alapján a lakásán tartott és azt a lőtéren rendszeresen használt is.

2009. október 4. napján feltöltötte blogjára „...” című írását, amelyben kifejtette, hogy a győzelem kapujában áll, a végső csata előtt, minden pofonért hetvenezer pofon, minden csúffá tett percért hetvenezer év jár a pokolban, és megemlékezett az iskolai mészárlások elkövetőiről is, azokról rajongva beszélve. Az írást nem publikálta, csak közvetlenül az elkövetés előtt állt szándékában azt

közzétenni.

A tényállás szerint a terhelt az emberölést egyik budapesti egyetemen - melynek ekkor hallgatója volt - akarta végrehajtani.

A másodfokon eljáró ítélőtábla az első fokú ítélet tényállásából ugyanakkor mellőzte a következő megállapítást: „A vádlott legkésőbb 2008 júniusára elhatározta, hogy hasonló bűncselekményt fog végrehajtani, egy lőfegyverrel az egyik budapesti egyetem épületébe berontva több embert agyon fog löni, majd ő öngyilkos lesz.”

Helyette tényként állapította meg, hogy a terhelt „legkésőbb 2008 júniusára elhatározta, hogy annak érdekében, hogy felhívja magára a figyelmet, azt a látszatot fogja kelteni, hogy egy lőfegyverrel az egyik budapesti egyetem épületébe berontva több embert agyon fog löni, majd öngyilkos lesz”.

Az első fokú ítéletnek azon bekezdését pedig, amely szerint ahhoz kellett a terheltnek lőfegyvert szereznie, hogy az emberölést végrehajtsa, akként módosította, hogy a terhelt azért szerezte meg a fegyvert, hogy az emberölési szándékának komolyságát alátámassza.

Ezen túl mellőzte az ítéleti tényállásból annak rögzítését is, hogy a terhelt a 2010. február 11-i elfogásáig a cselekményt nem hajtotta végre, annak elkövetéséről azonban nem tett le.

Ugyanakkor a tényállás részének tekintette a terhelt „...” című versének az első fokú ítélet indokolásában rögzített szövegét.

Töretlen a Kúria gyakorlata abban, hogy az irányadó tényállás részét képezik azok a tények is, amelyek az ítéletnek nem a tényállási, hanem más részében szerepelnek (BH 2006.392.).

Így az ítéletszerkesztési hiba folytán nem a tényállásban, hanem az első fokú ítélet indokolásának más részeiben az első fokon eljáró bíróság által rögzítettek közül az irányadó tényállás részének tekintette a Kúria a következő tényeket is:

A tényállás 2. pontjához tartozóan:

- A cselekmény elkövetését követően a terhelt elnézést kért közvetlen szomszédjától, azzal, hogy nem volt magánál, ezért történt az eset, többet ez nem fordul elő, mivel az édesapja elvette tőle a gázfegyvert.
 - A ház lakói a Főgáz Földgázelosztási Kft.-nél a házból durranást, illetve erős gázszagot jeleztek, az ennek alapján kiérkező szakemberek „vaklárma” jelzéssel zárták le a vizsgálatot.
 - A terhelt lakásában 17, a gázpisztolynak megfelelő kaliberű töltény volt, ebből 15 PV, 2 pedig CN fenékjelzésű.
- (Első fokú ítélet 13. oldal, alulról az ötödik, negyedik és második bekezdés.)
- A PV jelzésű töltény hatóanyaga szintetikus kapszaicin, és kaparó, égető érzést okoz, egészségkárosító hatása nem ismert (első fokú ítélet 14. oldal, első bekezdés).

A tényállás 3. pontjához tartozóan:

- A terhelt képernyőkímélőjén a Columbine-ben 1999-ben történt iskolai mészárlás ismert képe szerepelt (első fokú ítélet 7. oldal, alulról a harmadik bekezdés).
- A terhelt által megvásárolt és a lakásán tartott 9 milliméteres lőfegyver 14 lőszer befogadására alkalmas, és a lövedékek alkalmasak az emberi élet kioltására. A fegyver képes egymásutánban lövéseket leadni, majd hamar újratölthető (első fokú ítélet 15. oldal ötödik bekezdése, 19. oldal

ötödik bekezdése).

- A terhelt 2009. szeptember 19. napján a számítógépén megírta az „...” című dokumentumot, melynek alcíme: „...”. Majd a Pécsi Tudományegyetemen 2009. november 26. napján végrehajtott mérszárlást értékelve ismerősének a következőket írta: „a mai srác az hülye volt”, „... a nevére sem fognak emlékezni.”; „A lényeg: megtörtént az első magyarországi Nagy Tett, ami nem is Nagy Tett a szó hagyományos értelmében, hisz nem adta életét az ügyért.”(első fokú ítélet 15. oldal utolsó bekezdése, 17. oldal második, harmadik és ötödik bekezdése).

- A terhelt nem egy, hanem több embert akart megölni, azt azonban nem lehetett pontosan megállapítani, hányat (20. oldal első bekezdés).

- A terhelt 2010. január 10-én ismerősével csetelés közben azt közölte, hogy „Nagyon eltökélt és veszedelmes vagyok már! És a Nap már közeleg. Mindenki sírni fog, hogy nem maradt bent az anyjában! Arszák a bosszúállás kurvaistene!” (első fokú ítélet 21. oldal negyedik bekezdése).

- Elfogása előtti napon, 2010. február 10-én pedig azt közölte telefonon egyik évfolyamtársával, hogy vele nincs problémája, őt - csak őt - nem utálja, nem érdekli, mit gondolnak mások, csak az a lényeg, hogy ő magára büszke legyen, nem neki kell megváltoznia, változzon meg a világ, vagy ha nem, akkor azt meg kell semmisíteni (első fokú ítélet 22. oldal ötödik bekezdés).

A Kúria eljárásában a másodfokú bíróság által helyesbített tényállást a fent részletezett, az első fokú ítéletben rögzített és az ítéletábra által nem érintett tényekkel együtt tekintette irányadónak.

.-.-.-.

Az ekként irányadó tényállásra figyelemmel az első fokon eljáró bíróság helyesen, az ítéletábra pedig tévesen minősítette a terhelt tényállás 2. és 3. pontjában írt cselekményeit.

Az elsőfokú bíróság - és indítványában a Legfőbb Ügyészség - helytállóan hivatkozott a tényállás 2. pontja szerinti cselekmény kapcsán arra, miszerint a cselekmény következménye nem csupán abban nyilvánult meg, hogy az a ház lakóiban riadalmat keltett, hanem abban is, hogy a lövés hatásaként felszabaduló kapszaicin többekben nyálkahártya-irritációt váltott ki, ami pillanatnyi testi állapotukat negatívan befolyásolta. Azaz a terhelt riadalmat kiváltó cselekménye amellett, hogy egyértelműen közösségellenes volt, erőszakosnak is minősült.

Emellett egy pisztoly elsütése - polgári körülmények között - az érintett személyekkel szembeni erőszakos cselekmény (EBH 2007.1589.).

Ennek megfelelően ezzel a terhelt megvalósította az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdése szerinti, illetve az elbíráláskor hatályos Btk. 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének valamennyi tényállási elemét.

Ugyancsak téves az ítéletábra álláspontja a tényállás 3. pontjában írt cselekmény kapcsán, még az általa módosított tényállásra figyelemmel is.

Ugyanis az, miszerint az előkészületi cselekmény önmagában megteremti a bűncselekmény közvetlen elkövetésének a lehetőségét, nem helytálló.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 18. §-a szerint előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja. Az elbíráláskor hatályos Btk. 11. § (1) bekezdése ugyanígy rendelkezik.

Az emberi élet kioltására alkalmas lőfegyver beszerzése egyértelműen megteremti az emberölés véghezviteléhez az azt könnyítő feltételt.

A bűncselekmény azonban célzatos, azaz kizárólag egyenes szándékkal valósítható meg, ezért a lőfegyver beszerzésével csak akkor követhető el az előkészületi cselekmény, ha arra az emberölés véghezvitele érdekében - vagy azért is - kerül sor.

Amennyiben ez a két feltétel megállapítható, és a bűncselekmény megkísérlésére nem került sor, még az is vizsgálendő, hogy az elkövető nem állt-e el a bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékától.

Ezeket vizsgálva a Kúria a következőkre mutat rá:

A másodfokú bíróság által módosított tényállás szerint a lőfegyvert a terhelt azért szerezte be, mert elhatározta 2008 júniusára, hogy felhívja magára a figyelmet, azt a látszatot keltve: több embert agyonlő, és ennek komolyságát kívánta alátámasztani a lőfegyverrel.

Ugyanakkor az irányadó tényállás szerint a terhelt ezt az elhatározását követően 2008 szeptemberében be is lépett a lövészkлубba azért, hogy fegyverhez jusson, rendszeresen részt vett a magyar sportegyesület tevékenységében, és megkísérelte a fegyver beszerzését meggyorsítani azzal, hogy 2009. április 10-én Ausztriában is belépett egy sportlövőkлубba, azaz mindent megtett a lőfegyver beszerzése érdekében.

Ekkor azonban már birtokában volt a gáz- és riasztópisztoly. Márpedig akkor, ha csak azt a látszatot akarta kelteni, hogy több embert agyonlő és ezzel felhívja magára a figyelmet, elegendő lett volna a gáz- és riasztópisztoly, nem lett volna szüksége valódi lőfegyverre. Ennek ellenére 2009 februárját, a gáz- és riasztópisztoly megvásárlását követően is mindent megtett a lőfegyver megszerzése érdekében.

2009 decemberében pedig a tényállás 2. pontjában írt cselekménye elkövetésével már azt is megtapasztalta: a birtokában lévő gáz- és riasztópisztoly használata is riadalmat vált ki az emberekből. Azaz ezt követően már egyértelműen tudnia kellett: nincs szükség valódi lőfegyverre ahhoz, hogy bárkire ráijesszen, elegendő a gáz- és riasztópisztoly is, miután ezt a lakóházban meg is valósította és a figyelmet is felhívta magára.

A terhelt azonban ennek ellenére továbbra is lögyakorlatokat végzett fegyverével, holott erre akkor, ha csak fenyegetőzésre kívánta volna a fegyvert használni, nyilvánvalóan nem lett volna szüksége.

Miután megvásárolta 2009 szeptemberében a lőfegyvert, töltötte fel blogjára a „...” című írását.

Mindezek tükrében téves az ítéletábla azon álláspontja, amely szerint a terhelt emberölési szándéka nem volt komoly, a veszély pedig nem volt konkrét, ahogy az a védői érv is, amely szerint a törvényszék kizárólag a terhelt irodalmi munkássága alapján vont le következtetést ölési szándékára.

Az elkövetői szándéka levont következtetés soha nem tényből további tényre levont következtetés, hanem a tényekből az elkövető szándékára levont jogi következtetés.

Olyan adat, tény azonban, amely alapján arra lehetne következtetni, hogy a terhelt letett ölési szándékáról, nem merült fel, sőt, az előbb kifejtettek éppen az ellenkezőjét bizonyítják.

Az ítélet tábla ugyan mellőzte azt a megállapítást a tényállásból, amely szerint „A terhelt elfogásaig a cselekményt nem hajtotta végre, annak elkövetéséről azonban nem tett le”, azonban ehelyett nem állapított meg mást.

Önmagában pedig az, hogy a löfegyvert a megszerzése után rövid időn belül nem használta, nem enged arra következtetni, hogy elállt ölési szándékától, azaz az utolsó üzenetekor az már nem állt fenn.

Ugyanakkor a löfegyver megszerzésén túl abból, hogy gázpisztoly ijedséget kiváltó hatásával is tisztában volt, továbbá a rendszeres lögyakorlatokból, a 2009. szeptember 19-én írt, „...” című, valamint a 2009. október 4-ei, a „...” című írásának tartalmából, a Pécssett 2009. november 26-án történeteket értékelő, ismerősenek küldött üzenetéből, illetve az általa 2010. február 10-én folytatott telefonbeszélgetésből egyértelműen arra kell következtetni, hogy szándéka, ami egyetemi társai életének kioltására irányult, már a löfegyver megvásárlásakor, majd később is, mégpedig elfogásaig fennállt.

Minderre figyelemmel a tényállás 3. pontjában írt terhelti cselekmény helyes minősítése emberölés büntetettének előkészülete.

Helytállóan fejtette ki ugyanakkor az első fokon eljáró bíróság, hogy a terhelt több ember megölése érdekében követte el az előkészületi cselekményt, bár azt nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani: hány sértett életének kioltása állt szándékában. Így csak az nyert bizonyítást, hogy legalább két ember megölése volt a célja; ezért helyesen minősítette az első fokon eljáró bíróság a terhelt terhére megállapított előkészületi cselekményt 2 rendbelinek.

A helyes minősítés mellett pedig a másodfokú bíróság minősítése szerinti, lényegesen enyhébben büntetendő bűncselekmények miatt az általa kiszabott büntetés nyilvánvalóan törvénysértő.

Ezért a Kúria megalapozottnak találta a Legfőbb Ügyészség indítványát, és a megtámadott határozatokat a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel megváltoztatta.

.-.-.-.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 2. §-a és az elbíráláskor, azaz a másodfokú határozat jogerőre emelkedésekor - és jelenleg is - hatályos Btk. 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetéskor hatályos törvény szerint kell elbírálni, azonban akkor, ha a cselekmény az elbíráláskor hatályos új büntető törvény szerint nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, az új törvényt kell alkalmazni.

Ezért a Kúria egybevetette a terhelti cselekmények elkövetésekor hatályos 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit a Btk. rendelkezéseivel.

A cselekmények mind az új, mind az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint bűncselekmények, és a törvényi tényállások is változatlanok.

A terhelt terhére megállapított halmazatot a helyes minősítés mellett négy rendbeli bűncselekmény alkotja.

Az 1978. évi IV. törvény 166. § (3) bekezdése az emberölés előkészületének büntetettét öt évig, a 170. § (4) bekezdése a súlyos egészségromlást okozó testi sértés büntetettét egy évtől öt évig, a 271. § (1) bekezdése a garázdaság vétségét két évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni. A halmazati büntetés tételkerete pedig a 85. § (3) bekezdésére figyelemmel egy évtől hét és fél évig terjedő szabadságvesztés volt.

A Btk. 160. § (3) bekezdése az emberölés előkészületét egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel, a 164. § (6) bekezdésének d) pontja a súlyos egészségromlást okozó testi sértés büntetettét egy évtől öt évig, a 339. § (1) bekezdése a garázdaság vétségét két évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni.

A halmazati büntetés tételkerete e törvény 81. § (3) bekezdése szerint is egy évtől hét és fél évig terjedő szabadságvesztés; azaz függetlenül attól, hogy az emberölés előkészülete büntetési tételének alsó határa szigorodott, a halmazati büntetésként kiszabandó szabadságvesztés tételkerete nem változott.

Emellett az irányadó tényállás szerint a terhelt eddigi életvezetése, korai érzelmi sérülés, valószínűsíthető születés kori oxigénhiányból származó enyhe agybántalom, illetve idültté vált testi betegségek (aszma, inzulinfüggő cukorbetegség, spontán gyógyult szívrendellenesség) következtében kialakult korai beilleszkedési zavarral, érzelmi ambivalenciával, laza indulati fűrendszerrel, szenzitív-paranoid élményfeldolgozással, fokozottabb önértékeléssel, konfliktusprovokáló magatartással, antiszociális megnyilvánulásokkal, öngyilkossági gondolatokkal, narcisztikus megnyilvánulásokkal, sikerekkel kapcsolatos fantáziákkal, különlegességének megélésével jellemezhető, narcisztikus vonásokat is mutató, érzelmileg labilis személyiségzavar borderline formájában szenved, amelyhez dekompenzálódása esetén paranoid reakciók következményei is társulhatnak; a terhelt a cselekmények elkövetése idején is ebben a személyiségzavarban szenvedett, amely enyhe fokban korlátozta abban, hogy cselekménye következményeit felismerje vagy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.

Ugyan a Btk. 80. § (2) és (3) bekezdésére figyelemmel a büntetési tétel középértéke az irányadó, és ez ugyancsak szigorúbb elbírálásra adhat okot, azonban a terhelt kóros elmeállapotára figyelemmel a középérték nem tekintendő irányadónak.

Változtak azonban a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések. Az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdésének II. fordulata szerint a terhelt csak a szabadságvesztés háromnegyed részének, míg a Btk. 38. § (2) bekezdésének a) pontja szerint a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Erre tekintettel a Btk. számára összességében kedvezőbb elbírálást eredményez.

Ezért a Kúria a terhelt cselekményeit

- 2 rendbeli, a Btk. 160. § (3) bekezdése szerinti emberölés előkészülete büntetettének,
 - a Btk. 164. § (1) bekezdésére figyelemmel a (6) bekezdés d) pont II. fordulata szerinti testi sértés büntetettének, valamint
 - a Btk. 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségének minősítette,
- és a vele szemben kiszabott büntetést súlyosította.

A büntetés kiszabása során terhére súlyosító körülményként értékelte azt, hogy a bűnhalmazatot kettőnél több - négy rendbeli - bűncselekmény alkotja, amelyek közül három cselekményt is öt évig

terjedő szabadságvesztéssel rendel a törvény büntetni; azt, hogy a testi sértést idős korú és közeli hozzátartozója sérelmére követte el; a garázdaságnak minősülő cselekményével több embernek okozott nyálkahártya-irritációt, és számos lakó megrémült, annyira, hogy a gázszolgáltatót is kihívták; továbbá az emberölés előkészülete kapcsán tanúsított kitartó magatartását.

Enyhítő körülményként az igen jelentős időmúlás és a testi sértés kapcsán a sértetti megbocsátás mellett javára értékelte, hogy korábban nem volt büntetve, bár csak kisebb súllyal, tekintettel fiatal korára.

Ugyanakkor utal a Kúria arra, hogy fiatal felnőtt volt - az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben - nem volt a javára értékelhető, miután az emberölés előkészülete büntettének elkövetési ideje huszonegyedik életévének betöltése után; emellett abban az esetben, ha fiatal felnőttiséget a bíróság enyhítőként értékeli, nincs helye a büntetlenség enyhítőként értékelésének.

Ugyancsak nem volt a javára értékelhető - az ítélet tábla határozatában kifejtettekkel ellentétben - az, hogy a testi épség elleni bűncselekményt maga tárta fel, miután beismerése nem volt sem feltáró jellegű, sem megbánó.

Enyhítő körülményként értékelte azonban a Kúria a terhelt kóros elmeállapotát.

A beszámítási képesség enyhe fokú korlátozottsága a Btk. 17. § (2) bekezdése korlátlan enyhítést tesz lehetővé. A korlátlan enyhítés azonban csupán lehetőség; a rendelkezés alkalmazását a törvény nem írja elő kötelezően.

Az emberölés előkészületének büntette nagy tárgyi súlyú bűncselekmény, amit amellet, hogy magát az előkészületet büntetni rendeli a törvény, kifejez a kiszabható büntetés mértéke is.

A terhelt által az idős korú, közeli hozzátartozója sérelmére elkövetett testi sértés ugyancsak jelentős súlyú.

Ilyen tárgyi súlyú bűncselekmények mellett az enyhe fokú korlátozottság a korlátlan enyhítést nem, csupán a kóros elmeállapot enyhítőkénti értékelését indokolja.

Emellett a Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.

A terhelt bűncselekmények elkövetésétől történő visszatartása mellett ezért a Kúria hangsúlyt fektetett az általános megelőzésre is.

Ezért a szabadságvesztés tartamát a terhelt elmeállapotára tekintettel ugyan az alsó határhoz közelebbi mértékben, de a büntetési tételkereten belül határozta meg.

(Megjegyzi a Kúria, hogy a terhelttel szemben kiszabható büntetés az ítélet tábla szerinti minősítés mellett is egy évtől hét évig terjedő szabadságvesztés lenne.)

A bűncselekmények jellegére tekintettel méltatlannak találta a terheltet a közügyek gyakorlására is, ezért három évre eltiltotta attól.

Megállapította, hogy a büntetést a terheltnek a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel

börtönben kell letöltenie, és a szabadságvesztés kétharmad részének letöltése után abból a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel feltételes szabadságra bocsátható.

Rendelkezett a terhelt által előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött idő beszámításáról is a Btk. 92. § (1), (2) és (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásával, és a terhelt által a megtámadott határozatok jogerőre emelkedését követően letöltött büntetés figyelembe vételéről.

Miután az ítélet tábla a bűnjelként lefoglalt lőfegyver elkobzását - a hozzá tartozó lőszerral és tokkal együtt - mellőzte, e rendelkezést megváltoztatva a Kúria az emberöléshez eszközül szánt dolgokat elkobozta a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján.

Ugyancsak megváltoztatta a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést, és a Be. 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte a terheltet az alapeljárásban felmerült költség megfizetésére, mellőzve a 338. § (4) bekezdésének alkalmazását, miután álláspontja szerint a bűnügyi költség arányban áll a terhére megállapított bűncselekmények súlyával.

Ugyanakkor tévedett az elsőfokú bíróság, amikor 20 rendbeli emberölés előkészületének büntette miatt emelt vád alól a terheltet felmentette.

A vád szerinti előkészületi cselekmények egymással alaki halmazatot képeztek, így az egyetlen cselekménnyel elkövetett bűncselekmények rendbeliségének megállapítása a minősítés és nem a bűnösség körébe tartozik, erre tekintettel a következőketes bírői gyakorlat szerint ilyenkor nincs helye felmentő rendelkezésnek.

Ezért a másodfokú bíróságnak a felmentést mellőző rendelkezéseit a Kúria nem érintette, és egyebekben a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja, valamint 418. § (3) bekezdése rendelkezik, és a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2017. február 7.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

Mátyás Gyöngyi
bíróági ügyintéző